

Wann een iwwer de Begrëff "Mobbing" schwätzt (alternativ: Bullying; jee no globaler Hierkonft), ass d'Referenz op den Heinz Leymann net ze vermeiden. Den däitsche Psycholog (mat schwedesch Staatsbürgerschaft) war deen éischten an Europa, deen de Phänomen an den 1980er Jore studéiert huet.

Et war och den éischte Versuch dës Form vu Gewalt op der Aarbechtsplaz ze definéieren an ze kontextualiséieren. Eng Definitioun déi haut nach weltwäit ugeholl gëtt.

Am Laf vun de Joren hu méi rezent Auteuren zu der Studie vun dësem Thema bäigedroen, awer si hu wéineg bäigefüügt oder sinn vum Bäitrag, deen den Leymann gelescht huet, ofgeleet. Dat heescht, si konnten net e méi konkret Konzept definéieren, dat universell benotzt ka ginn fir dës Praktiken ze beschreiwen (Pedroso et al., 2006). Wéineg gouf zum Paradigma bäigefüügt wat ursprénglech vum Leymann erstallt gouf.

No der Iwwerpräiwung vun der Literatur vun de meescht respektéierten Auteuren zu dësem Thema, kënne véier Haaptachsen, déi all Auteuren gemeinsam hunn, ervirgehewen ginn: Mobbing setzt viraus, datt et ëmmer eng vorsätzlich an gezielten Handlung ass. Dës Handlung huet e bemierkbare Effekt op d'Zilpersoun an d'Aarbechtsëmfeld a fënnt iwwer en méi laangen Zäitraum statt. Hei sinn e puer Beispiller:

1. D'Handlung ass géint eng oder méi Persounen geriicht:

- a. „eng Usammlung vun mëssbrauchlechen an vorsätzlechen Verhalensweisen“¹
- b. „en onpassend Verhalen, dat sech besonnesch a Verhalen, Wieder, Handlungen a Gesten manifestéiert“²
- c. „eng Usammlung vun unerwünschten Verhalensweisen, déi als mëssbrauchlech wouergeholl gi“³
- d. „Situatioun, an der eng oder méi Persounen den Androck hunn, d'Zilscheif vun negativen Handlungen ze sinn“⁴
- e. „negativ, sech widderhuelend an undauernd Handlungen“⁵

2. Spierbaren/moossbaren Effekt op d'Eenzelpersoun:

Am Kader vun dëser Achs beschreiwen déiselwecht Auteuren konsequent den Impakt vun de Moosnamen op d'Mënschen:

"zouhuelend an degradéierend kierperlechen an emotionalen Verschläiss"; "Verletzung vun der Dignitéit oder kierperlech oder mental Integritéit vun all Persoun"; "Reduktioun vun Selbstwäertschätzung vun Zilpersoun(en)"; "Humiliatioun, Beleidigung an Bedrängen"; "psychologesch Vernichtung oder Zerstéierung".

Et ass wichteg ze betounen, dass et sech heibäi em Critèren handelt, dei mat Hëllef vun psychologeschen Tester an aneren ugrenzenden medizinesch-diagnosteschen Ënnersichungen wëssenschaftlech evaluéiert kennen gi an soumat miessbar sinn.

3. Spierbaren Effekt op d'Aarbechtsplaz

Déi drëtt Achs ass och Thema vun engem allgemengen Accord tëscht den Auteuren, déi seng Miessbarkeet a Wichtigkeet no de folgende Critèren erlaabt:

„léisst eng Verschlechterung vum Aarbechtsëmfeld aus“; „zwéngt d'Opfer, seng Aarbechtsplaz ze verloossen“; „D'Beziung vum Opfer zum Aarbechtsëmfeld an zu der Aarbechtsorganisatioun gëtt destabiliséiert“; „beanträchtegt dem Opfer seng Aarbechtsleeschtung an/oder schaaft en onangeneemt Aarbechtsëmfeld“; „feindséilegt Aarbechtsëmfeld“.

4. Länger Zäitdauer

Ech wëll lech op dës véiert Achs opmierksam maachen. Wéi gëtt de Begrëff "iwwer eng méi laang Zäit" definéiert? Wéi vill Deeg, Wochen a Méint musse vergoen ier mer kënnen feststellen datt et Mobbing ass? Berécksiichtegt den Zäitraum d'Perspektiv vum Täter oder vum Affer? Wat ee méi op dee Punkt opmierksam mécht, ëmsou méi a Fro stellt een d'Subjektivitéit, déi an dëser Achs inherent ass... Wou läit d'Grenz?

Opgrond vun de Studien an Observatioune vum Leymann definéiert hien, datt eng spezifesch, koordinéiert Zäit a Verbindung mat deenen anere Faktoren/Achsen muss berécksiichtegt ginn, fir vu Mobbing ze schwätzen:

- Mindestens eemol pro Woch, vir mindestens 6 Méint!

Dofir schéngt dës Dimensioun d'Ambiguitéit vum Konzept ze limitéieren an ass vläicht ee vun de Grënn firwat seng Notzung weltwäit akzeptéiert ass. Trotzdem stellt sech d'Fro: Ass dat aktuell? Entsprécht et der Realitéit vun der haiteger Aarbechtswelt?

De Leymann huet säi Konzept 1986 fir d'éischte Kéier presentéiert. An enger ganz aner Welt wéi an där mir elo liewen, engem Universum an deem mir eis nach net der "technologescher Sklaverei" ënnerworfen haten.

Fir dës Reflexiounen ze begleeden, hei sinn e puer relevant historesch Fakten:

- Déi puer Handyen déi um Maart verfügbar waren, haten eng einfach numeresch Tastatur, en One-Line-Bildschirm an eng miserabel Batterieszäit vun enger Stonn am aktiven Gebrauch an 8 Stonnen am Stand-by.
- Déi éischt SMS gouf 1992 (6 Joer méi spéit) geschéckt.
- Perséinlech Computeren hunn den Dos Betriebssystem an 3,5 Zoll Disketten benotzt.
- Och dat éischt Opkommen vun engem sozialen Netzwierk war bal 20 Joer méi spéit ...

Hautzedaags ass et bal onméiglech sech d'Liewen ouni dës nei Technologien an Apparater virzestellen. Dës Ännerung ze berécksiichtegen hëlleft dobäi den Ënnerscheid tëscht där (1980er) Zäit an elo ze markéieren. Den Liewensstil an d'Aarbechtsbedingunge hunn sech an de leschte 40 Joer phenomenal beschleunegt. An de leschten zwee Joer sinn den Télétravail an d'Digitaliséierung vun der Aarbechtswelt eropgaangen, wouduch d'Beruffs- a Privatsphär mateneen verschmollt sinn. D'Recht, jo souguer d'Obligatioun, auszuschalten ass zu engem wichtege Thema ginn, dat an d'Diskussioun iwwer d'Präventioun vun psychosozialen Risiken opgeholl muss gi.

Et ass raisonnabel ze soen datt säit dem Leyman seng éischt Studien bis haut d'Kanäl, duerch déi sech vill negativ Handlungen manifestéieren, exponentiell eropgaange sinn. Et ass raisonnabel drop hinzewiesen, datt hir potenziell Frequenz an Intensitéit, wa se optrieden, déi vum Individuum bemierkbar Auswierkungen staark beschleunegen.

Wei laang brauch eng Persoun, déi ënnert den Folgen vun „Mobbing“ leit, vir den Punkt vum kierperlechen an emotionalen Zesummebroch z'erreechen?

A Frankräich schwätzt d'Gesetz géint Mobbing vu "widerhuelten Akten" ouni d'Zäitperiod vun dëser Widderhuelung ze spezifizéieren. Säin Schwéierpunkt ass awer méi op déi kierperlech a psychologesch Problemer vun der Persoun an der Aarbechtsbeziung (ArtL.1152-2). An der Belsch, wou et zanter 2002 eng Anti-Mobbing-Legislatioun gëtt, gouf de Begrëff "mëssbrauchtlecht a widerhuelend Verhalen" gewielt. Déi virsätzlech Widderhuelung vun Aktiounen ass e entscheidende Faktor, op deen spierbar Effekter nokommen.

A béide Länner ass d'Period net festgeluecht oder definéiert. Wéinst der Subjektivitéit an der Individualitéit, déi eis als Mënsch charakteriséiert, schéngt et gënschteg ze sinn, datt d'Bewäertungskrittären éischer op de Schued, deen vum individuellen Affer erlidden a gefillt gëtt, baséieren anstatt op enger spezifescher Zäitperiod.

Géif de Leymann haut nach liewen, géif hie säi Konzept nei beurteelen? Mir kënnen nëmme spekuléieren, well et en Thema ass, dat an eiser Zäit e Sujet ass, deen op en immens groust Interesse stéisst. Am Moment kënnen mir nëmme op nei Etüden waarden, déi weider zur Klärung an Unifikatioun vum Konzept bäidroen... . An der Tëschenzäit schéngt déi sënnvollst Approche, sech op den Eenzelen an säin Leed, ze fokusséieren. Eng proaktiv Interventioun soll encouragéiert ginn fir den Mëssbrauch an d'Konsequenze vun deenen, déi esou engem Terror op der Aarbechtsplaz ausgesat sinn, ze minimiséieren an/oder op en Enn ze bréngen. En Terror, deen net nëmme d'Affer zerstéiert, mee och déi, déi him am nooste sinn.

Luis VIÇOSO
Klinesche Psycholog